

KÖKLER

TÜREL EZİCİ

Annem Nimet Ezici'nin anısına...

KİŞİLER

Kemal	(45 yaş. Doğan Bey'in oğlu)
Gülsüm	(47 yaş. Doğan Bey'in kızı)
Ali	(35 yaş. Traktör şoförü)
Zeliş	(7 yaş. Ali'nin kızı)
Doğan Bey	(65 yaş. Kemal ve Gülsüm'ün babası)
Sevgi	(60 yaş. Doğan Bey'in kaybettiği eşi, Kemal ve Gülsüm'ün anneleri)

EFEKT: Giriş Müziği

*Giderek şiddetlenen rüzgar... Çarpıp duran bir pencere kepen-
gi... Bir iki kez, uzakta huzursuz bir atın kişnemesi... Önceki ses-
ler fona kayarken, tahta zeminde yaklaşan, duran bir adım sesi...
Birkaç kez vurulan, içeriden ses gelmeyince açılan bir kapı...*

KEMAL	Hala uyumadın mı?
GÜLSÜM	(içeriden) Çalışıyorum... Daha doğrusu çalışmaya çalışıyorum.
KEMAL	(yaklaşır) Dur bakayım... Himm... Hiç fena değil.
GÜLSÜM	(meşgul tonda) Bu gece çizemiyorum... Bileğim durdu sanki.
KEMAL	Bu bizim Zeliş, şoför Ali'nin küçük kızı değil mi?
GÜLSÜM	Ta kendisi... Küçük bir köy kızı çizeyim demiştin... Kimliğini gizlemeyi becere- memişim demek.

- KEMAL İstedığın kadar gizle... Şu gözler var ya şu gözler, onlar ele verir Zeliş'i... Baksana şuna, zeka fıskırıyor kara gözlerinden... Matematik öğretiyorum ona.
- GÜLSÜM Hiç bıkmıyorsun değil mi?
- KEMAL Sonra, satranç öğretiyorum. Nasıl sünger gibi çekiyor şaşarsın... Matematik profesörü yapacağım onu.
- GÜLSÜM Sendeki şu aşk ablada olsa, dünya çapında ressam olmuştu.
- KEMAL Yakında o da olur...
- GÜLSÜM (zoraki güler) Ömrün yarısı çoktaaan geçti... Kemal, şu lambanın yerini değiştirir misin?

EFEKT: Çekilen sehpa... Üzerine koyulan ışık kaynağı... Adım sesi...

- GÜLSÜM Hah, evet. Orası iyi.
- KEMAL Şu iki mumu da yaktık mı ışığın daha bol olacak... İşte, oldu... Bol gölgeli bir resim olacak... Kırk yılda bir geliyorsun çiftliğe, şansından trafoya yıldırım düşüyor, elektrik kesiliyor, jeneratör bozuluyor.
- GÜLSÜM Hiç dert değil canım kardeşim benim. (güler) Büyük eserler doğanın şahlandığı gecelerde, mum ışığında yapıldı.
- KEMAL (güler, sonra tedirgin) Gülsüm...
- GÜLSÜM (resme dalmış) Evet?
- KEMAL Bu sefer olacak değil mi?
- GÜLSÜM (dalgın) Ne canım?
- KEMAL (duraksar) Diyorum ki bu sefer...
- GÜLSÜM (tamamlar) Annemin odasını açacaksın değil mi?
- KEMAL Yapacak mısın bunu?
- GÜLSÜM
- KEMAL Gidiyorsun, Gülsüm. Ta Amerika'ya. Çiftliğe kim bilir bir daha ne zaman gelirsin. Artık...
- GÜLSÜM Buna gücüm yok Kemal, anlamıyor mu-

KÖKLER

- sun?
- KEMAL Bir sene oldu. Tam bir sene...
- GÜLSÜM Fazla olmamış, dün gibi daha.
- KEMAL Bunu neden yapıyorsun? Annemizin odasını açarsan, onun unutulacağını mı sanıyorsun?
- GÜLSÜM Belki.
- KEMAL Ya da eşyalarının, kitaplarının talan edileceğinden korkuyorsun?
- GÜLSÜM Belki
- KEMAL Çıldirtma beni... Hepsini dağıtmadı mı? Orada, içeride değerli neyi kaldı ki kadıncağızın.
- GÜLSÜM Anıları.
- KEMAL Babamın o odaya girmesini istemiyorsun... Annemi hiç mutlu etmediğini , hep üzdüğünü düşünüyorsun. Aklınca, anne mi, hiç değilse öldükten sonra ondan korumaya çalışıyorsun...
- GÜLSÜM Olabilir.
- KEMAL Sana bir şey söyleyeyim mi? Bence o oda, en çok seni korkutuyor. Üzülmekten korkuyorsun.

EFEKT: Uzaktan rüzgarın uğultusu...

- GÜLSÜM (iç ses) Haklısın. Bu evde üzülmekten hep korktum Kemal.

EFEKT: Uzakta çarpan pencere... Rüzgar...

- KEMAL Kapısının önünden her geçişimde huzursuz oluyorum. Şurama, tam şurama bir yumruk düğümliyor. Sanki onu oraya hapsedmiş gibi, acı çekiyorum... Sen, burada değilsin, burada yaşamıyorsun Gülsüm. Yaşamadan bilemezsin.
- GÜLSÜM Belki de...

- KEMAL Belki!.. Belki!.. Seyhan'nın da senin de umurunuz mu Allah aşkına... Atmışsınız çıpaları büyük şehre, bir eliniz yağda öteki balda yaşayıp gidiyorsunuz. Aklınıza gelirse arada bir kaç gün uğrayıp, sonra yine dönüyorsunuz...
- GÜLSÜM Sesini yükseltme Kemal, babam uyuyor.
- KEMAL Ya ben... Ben, kalıcıyım burda... Sevdiğim meslekten bile vazgeçtim, annemi bu düzene ispat edeceğim diye... Babama, kendine kalan bu çiftlikte canına yandığım ağalığın son demlerini yaşatacağım diye...Toprakla boğuşup duruyorum yıllardır...Bu hep böyle, sürüp gidiyor... Aç o kapıyı, Gülsüm. Hiç değilse annemin anısını ver bana.
- GÜLSÜM Bu hayatı sen seçtin Kemal. Okuldan sonra dönmeyebilirdin Çukurova'ya, öteki amca çocukları gibi. Baksana hiç birisi dönmedi bu topraklara.
- KEMAL Ah, tabii... Tabii... (alaylı) Koskoca Züğünoğlu Hacı Ağa'dan, en küçük oğluna kalan ağalığı kim sürdürecekti o zaman. Bu boyunduruğun ne demek olduğunu, nereden bileceksin. Nereden bileceksin epleri beşer onar oğlan doğururken, tek oğlan doğuran şehirli bir ananın oğlu olmanın yükünü...
- GÜLSÜM Eskiden bu kadar şikayet etmezdin. Hatta şımarır dururdun.
- KEMAL Geç Allah aşkına Gülsüm, çocukluktaydı o... Artık çok yoruldum.
- GÜLSÜM Karın?
- KEMAL Unut onu. Gitti, bir daha da gelmez. Gelmesin de zaten.
- GÜLSÜM Annemin yapamadığını, yaptı. İyi ki annem tanık olmadı buna.
- KEMAL Ne değiştirdi ki?
- GÜLSÜM Doğru...

KÖKLER

EFEKT: Uzaktan rüzgarın uğultusu... Uzakta köpek havlaması, bir iki kez at kişnemesi...

- GÜLSÜM Duyuyor musun?.. Ne çok severdi onu.
KEMAL (iç geçirir) Rüzgar çok sert esiyor. Hayvan huzursuz oldu.
GÜLSÜM Bence başka huzursuzlukları var onun, benim gibi.
KEMAL Bir at, bir de sen. Bunun dışındakiler hep duyarsız, sıradan, öyle mi?

EFEKT: Uzakta çarpan pencere... Rüzgar...

- GÜLSÜM Kardeşlerime sözüm yok benim... Babamsa elli yıla yaklaşan evliliğinde yeterince ispat etti bunu. Hep birlikte yaşayıp gördük... Sıkıldım bu konuşmalardan Kemal... Uyumak istiyorum artık.
KEMAL (yılığın) Ben de... Gidip ahıra baksam iyi olacak... Bir yerlerde bir pencere çarpıyor...
GÜLSÜM İyi geceler.
KEMAL Sobaya odun atayım mı?
GÜLSÜM Sağ ol, oda sıcak.
KEMAL Tamam, iyi uykular.

EFEKT: Açılıp kapanan kapı... Uzaklaşan adım sesi... Rüzgarın giderek yükselen uğultusu... Çarpan pencere...

GEÇİŞ MÜZİĞİ

Köpek havlaması... Uzaktan yakına seyir halinde bir traktörün güçlü motor sesi... (Konuşmalar motor sesi süresince işitme kaygısıyla yüksek.)

- GÜLSÜM (yüksek) Nasıl Ali?.. Bu canavarı sürmeyi unutmamışım ha?..
ALİ (şiveli, yüksek) Traktörden daha canavar-sın Gülsüm ablam!
GÜLSÜM Baban öğretmişti sürmeyi... Çok severdi beni.
ALİ Toprağı bol olsun...

GÜLSÜM Neşet Ertaş türküleri dinlerdi hep.
 ALİ Ne dedin abla!...
 GÜLSÜM (daha yüksek) Neşet Ertaş dinlerdi, diyor-
 rum!
 ALİ Bilmem mi ablam, radyoda konseri oldu-
 ğunda şerefine bir tarak mermi boşalttırdı
 havaya. İnlerdi Gavurdağları... (ani) Abla
 mısırların yamacı batac, girme istersen!...
 GÜLSÜM Hiç olur mu Ali?... Zevki nasıl çıkar çamu-
 ra girmezsem... Bak şimdi...

EFEKT: Bir süre traktörün zorlanan motor sesi... Aniden susan motor...

GÜLSÜM (sıkkin) N'oldu şimdi buna?
 ALİ Motor zorlandı ablam, boğuldu herhal...
 Az soğusun hele...

EFEKT: Uzaktan yakına bir kaç kez köpek havlaması... Kuru mısır tarlasından yaklaşan hışırtı...

ALİ (saygılı) Ağa geliyor.
 DOĞAN BEY: (yakında ciddi) Uğraşma Ali... Motoru
 soğusa da çıkamaz o çamurdan. Adam-
 ları çağırırver, öteki traktörle çeksinler...

EFEKT: Köpek havlar...

ALİ Hemen ağam.
 DOĞAN BEY (köpeğe) Sakin ol oğlum Koca... (ciddi) E
 e e, Gülsüm... İş güç yüzünden s e -
 ninle konuşamadık fazla.
 GÜLSÜM Öyle oldu baba.
 DOĞAN BEY Sabah sordum... Şöyle Ceyhan'a, ırma-
 ğa uzanalım diye beraber, uyuyor dedi-
 ler...
 GÜLSÜM Geç yatmıştım.
 DOĞAN BEY Haydi, suya doğru yürüyelim... Kestirme-
 den gidelim, mısırların içinden... Gel,
 bakalım oğlum...

KÖKLER

EFEKT: Köpekten değişik sesler... Fonda kuru mısır yapraklarının da adım sesleri... Konuşmalar boyunca doğadan değişik sesler... Çok uzaklardan ara ara iş makinelerinin sesleri... Köpekten sesler...

- GÜLSÜM Mısırın hepsini toplatmamışsın? Dalda kurumuşlar.
- DOĞAN BEY Unuttun mu? Hayvanlar için bırakıldı bunlar, yemlik diye.
- GÜLSÜM Ah, evet.
- DOĞAN BEY Peki adı neydi bu mısırın, hatırla bakalım?
- GÜLSÜM (gülerek) İmkansız.
- DOĞAN BEY Nereden bileceksin. Salatana koyup ayılla bayıla yediğin genetiği bozulmuş mısırı bilirsin sen... Bunun adı: Meke.
- GÜLSÜM Meke?.. Tümüyle silinmiş hafızamdan.
- DOĞAN BEY Silinir ya silinir... Ohoo...Taş gibi kurumuş mısır... Zamanı doldu toplansın artık diyorum Kemal'e, sallıyor yine. Almanya'dan yeni makineler gelmiş, üç dört saatte toplayıp ayıklıyormuş mısırı.. İki gün sonraya söz almış falan filan... Kasım'ı yarıladık. Hava soğudu; şükür kuru gidiyor. Yağmur yerse küflenir, telef olur gider maazallah... Az buz da değil, yüz dönüm ektik bu yıl, yarısı kaldı yemliğe, tohumluğa... Bakalım, makinelerini bekliyoruz beyimizin.

EFEKT: Köpekten şımarık sesler...

- GÜLSÜM Baksana şuna nasıl da şımarıyor bana... (sevecen) Gel bakayım gel, gel de biraz seveyim seni.
- DOĞAN BEY Ötekiler gibi değil. Hiç yanımdan ayrılmaz bu. Sivas'tan getirttim. Saf kan Kangal... Şu göğse, boyuna bak hele... Daha iki aylık. Ondan sesi çıkıyor böyle. Büyüdükçe havlamaz olur, ağırlaşır bunlar... Gece uyuyamadın ha... Rüzgar deli gibi esti sabaha kadar, ben de uyuyamadım pek.

- GÜLSÜM Rüzgardan değil. Biraz çalıştım, sonra Kemal'le sohbet ettik.
- DOĞAN BEY Kırk yılda bir geliyorsun çiftliğe, kitaplara, boyalara gömüyorsun kendini... Annene benzedin sen de... Onlar da olacak tabii... Ama bak, kitap sayfalarında, tablolar da aradığın hayat, işte şu topraktan fıskırıyor. Şu manzaraya bir bak... Görüyor musun? Hayatı görüyor musun?
- GÜLSÜM Evet.
- DOĞAN BEY Hiçbir şey görmüyorsun. Çocukluğunda, geçliğinde görürdün, unuttun. Görmeyi unuttun. Büyük şehir her şeyi unutturdu size.
- GÜLSÜM Yanılıyorsun baba.
- DOĞAN BEY Öyle oldu, öyle... Geç de olsa annenin istediği oldu sonunda. Oğlum değil belki ama kızlarım büsbütün şehirliler oldular.
- GÜLSÜM (gülümser) Ne zararı var bunun baba?
- DOĞAN BEY İlk çocuğumsun. Allah'a çok dua ettim erkek olasın diye... Kısmet değilmiş olmadı, keşke olsaydı. Çocuklarımda en güçlüsüydün Gülsüm. Çekip çevirirdin çiftliği, tarlaları...
- GÜLSÜM Kemal duysa ne der?
- DOĞAN BEY O da çalışıyor elbet, hakkını yiyemem. Ama elinden geldiğince... Bu işler zordur Gülsüm. Elden gelene kalırsa, çöker düzen. Zaten çöküyor, yavaş yavaş kayıyor elimizden toprak. Baksana, imar izni alınmış, parselasyonu yapılmış araziler burnumuzun dibine dayandı... Çok geçmez mahalleler kurulur, insan dolar her yer. Otobanı da ortasından geçirdiler bizim tarlaların... Dört bir yandan kuşatıldık sanki. Bir de şu tarafa, doğruya doğru bak!... Orada, uzakta çalışan iş makinelerini görüyor musun?
- GÜLSÜM Selim amcamın arazisi değil mi orası?

KÖKLER

DOĞAN BEY Öyleydi... Altı ay öncesine kadar. Amca oğulların elden çıkardı toprağı. Bir şirkete satmışlar. Oğlanlar önce bana sordular, alayım diye. Söyledim Kemal'e, yanaşmadı. O toprağı almalyıydık. Ne de olsa baba yadigarı. Yüreğı yanıyor insanın... Alan şirket fabrika kuruyor yerine. Yer fıstığı işleyeceklermiş. Bir iki seneye kalmaz, isten pastan geçilmez burası... Diyorum ya sana, Kemal yetmedi bu toprağı. Elden gelene kalırsa çöker düzen... Ama direneceğim, tek başıma kalsam da sonuna kadar direneceğim. Babamdan bunu öğrendim ben.

EFEKT: KISA MÜZİK- FLASH BACK

KEMAL Aklınıza gelirse arada bir kaç gün uğrayıp, sonra yine dönüyorsunuz şehrinize... Ya ben... Ben, kalıcıyım burada...Sevdiğim meslekten bile vazgeçtim, annemi bu düzene ispat edeceğim diye... Babama, kendine kalan bu çiftlikte canına yandığım ağalığın son demlerini yaşatacağım diye...Toprakla boğuşup duruyorum yıllardır... Bu hep böyle, sürüp gidiyor... Aç o kapıyı Gülsüm, hiç değilse annemin anısını ver bana.

EFEKT: KISA MÜZİK

DOĞAN BEY Kemal karısını bile tutamadı elinde. Bir iki gitti peşinden, gelin dönmedi. Şehirde yaşamak istermiş... Keşke bir oğul bırakıp gideydi ardında, o da olmadı... Artık kusur hangisinde bilemem... Haydi hızlanalım biraz...

EFEKT: Kuru mısır yapraklarında sıklaşan adım sesleri... İş makinelerinin giderek uzaklaşan sesleri...

GÜLSÜM (iç ses) Ne kadar acımasız Tanrım! Ne kadar acımasız!.. Sanki Züğünoğlu Hacı Ağa'nın yüzyıllar öncesinden gelen kanı konuşuyor. Sanki bu kanı aşıyan yüzlerce erkek konuşuyor... Demek elden gelene kalırsa, çöker düzen... Ya bu düzen uğruna çöken hayatlar... Anneciğimin soluverip giden hayatı. Kemal'in yok olan idealleri, yıkılan evliliği... Kendimi bildim bileli hep aynı söz: toprak, toprak, toprak!.. Ah, çocukken deli gibi sevdiğim bu topraklar, bu düzen meğer nasıl yok ediciymiş baba!.. Kendinden olmayanı, nasıl yiyip bitirirmiş meğer! Bunu sen nasıl anlamadın. Sen ki okumuş adamdın... Annem gibi incecik bir kadınla evliydin.

EFEKT: Uzaktan çağlayarak akan suyun giderek yaklaşan sesi... Havlayarak uzaklaşan köpek...

DOĞAN BEY (ardından) Koca!.. Oğlum, gel buraya!.. Görüyor musun, deli oğlan suya nasıl seyirtti... İyi bak şimdi, atlayıp yüze yüze geçecek karşıya. En sevdiği numara bu.

GÜLSÜM Atladı bile...

EFEKT: Irmağın sesi çok yakında... Doğadan sesler... Konuşmalar süresince fona kayar...

DOĞAN BEY Nasıl da çağılıyor deli Ceyhan... Sonbaharda hep böyle. Yeter ki iki üç yağmur yağsın dağlara...

GÜLSÜM Bana bilmediğim bir yeri gezdirir gibisin baba.

DOĞAN BEY Ne bileyim... Yıllar var ki uzaksın burardan... Sen hiç yıkandın mı bu suda?

GÜLSÜM Çok... Bir seferinde Kemal ile birlikte boğuluyorduk bile...

KÖKLER

- DOĞAN BEY Hatırladım. Tren yolunda çalışan işçiler kurtarmış çocukları dedilerdi... (gülümser) Kemal ile ikiz gibiydiniz...
- GÜLSÜM Annemden çok kötü azar işitmiştik. Nehrin kıyısına gelmemizi yasaklamıştı.
- DOĞAN BEY Kolay yasaklardı her şeyi. Şehirli gibi yetiştirmek istedi sizi. Kendi töresince... Çiftliğe akrabaları gelirdi bazen. Kardeşleri, amca çocukları, teyze kızları. Hepsi okumuş insanlardı. Sözleşmiş gibi tıp okumuştu erkeklerin çoğu. Doktor olan teyzen hariç, kadınlar avukat ya da öğretmendi, annen gibi... Onların çoğunu tanıdın sen.
- GÜLSÜM Tanıdım.
- DOĞAN BEY Severlerdi burayı. İyi ağırlardık onları değil mi?.. Kusur etmezdik konuk severlikte. Annenin çok memnun olduğunu görürdüm. Gözleri ışıl ışıl yanardı. Dönüşlerinde bir cip dolusu hediye ile trene bindirirdik onları.
- GÜLSÜM Fıstık çuvallarını, limon, portakal sepetlerini hatırlıyorum... Annem ağlardı arkalarından.
- DOĞAN BEY Öyle mi? Bana göstermedi hiç...
- GÜLSÜM Portakal bahçesine yürür, orda ağlardı. İzlerdim onu... Sonra bir şeyle uğraşırken, şarkı söyleyip ağlardı bazen.
- DOĞAN BEY Çok güzel sesi vardı. Ama şarkı söylerken ağladığını hiç görmedim. Eski şarkıları usulünce öyle bir söylerdi ki, dayanmayıp bir ud aldım kendime. Çalmayı öğrenip ona eşlik edeyim diye...
- GÜLSÜM (iç sesi) Tavan arasındaki ud!..
- DOĞAN BEY Sonra araya bir şeyler girdi, hevesim geçti... Şimdi nerededir o ud, bilmem... (şarkıyı mırıldanır) "Kimseye etmem şikayet, ağlarım ben halime, titrerim..."

GÜLSÜM (şarkının üstüne, coşkulu çocuksu iç sesi biner) Çatıya tırmandığım bir gün, tavan arasında görmüştüm udu. Bir çift kızıl binici çizmesiyle yan yana. Akordeon gibi körükleri vardı çizmenin. Güçlülle, ancak oturarak giyebilmişim ayağıma. Boyu neredeyse belime geliyordu çünkü. Sonra güç bela düşse kalka zor dikilmiştim ayağa. Telleri kopuk ud da elimde...

EFEKT: Uzakta köpek havlaması... Suyun sesi öne çıkar...

DOĞAN BEY Bak!.. Suyun öte yakasından daldı, geliyor köpoğlu... Ağzında da bir şey var. E e e...ispat edecek kendini, edecek ki kabul görsün sahibinden... (yüksek) Gel oğlum, buradan, bu taraftan!.. Şuna bak, vazgeçti, geri dönüyor... Ne konuşuyorduk biz!..

GÜLSÜM Annemi.

DOĞAN BEY Evet... Sözün özü, o şehirli olun istedi. Bense çocuklarım bu çiftlikte yaşıyor, bu hayatı düşse kalka öğrensizler istedim. Toprağın yarası serttir, öğrendikçe direnç kazansınlar istedim. Sonra, akrabalarını bilsinler, tanınsınlar istedim... Sevgi ile aramızda çıkan tartışmalar hep bu yüzdendi.

GÜLSÜM O tartışmaları hatırlamak bile istemiyorum. Olan bize oldu baba.

KEMAL Olan size mi oldu?

GÜLSÜM Ne kent, ne toprak insanı olduk. İki sandalye kondu önümüze oturalım diye. Biz ne birine ne ötekine oturabildik. İkisinin ortasında oturduk yıllarca. Öylece, rahatsız.

DOĞAN BEY Seyhan da mı?

GÜLSÜM Sanmam. Daha çok Kemal ve ben. O geç doğdu, erken ayrıldı çiftlikten.

- DOĞAN BEY Nasıl ettiyse etti annen. Benim küçük kızımı, köklerinden söke söke koparıp koleje yatılı yolladı, Ankara'ya... Ortaokulu bitirdiği yıld değil mi o?
- GÜLSÜM Öyleydi.
- DOĞAN BEY İçim nasıl da yanmıştı... Sülalede ilkti bu. Hiç razı olmadım gitmesine. Deden, babaannen, amcaların da öyle. Hepsi karşı çıktılar. Kıyamet koptu, annenle boşanmanın eşiğine geldik.
- GÜLSÜM (fısıltıyla kendine) Bilmiyordum... Keşke o zaman olsaymış bu.
- DOĞAN BEY Ne dedin?
- GÜLSÜM Hiç baba...
- DOĞAN BEY Küçük kızım böyle gitti büyük şehre. Annesinin istediği gibi, şehirli, iyi okumuş bir kız oldu. Doktor oldu. Sonra büyüdü şehirli bir gençle evlendi, şehirli bir kadın oldu. Şehirli çocuklar yetiştiriyor şimdi... (acıyla güler) Geçmişle bağı koptu gitti.
- GÜLSÜM Seyhan da çocuklar da sana çok düşkündür.
- DOĞAN BEY Ben köklerden bahsediyorum Gülsüm. Seyhan'ı kaybettiğimizi nasıl anladım biliyor musun? Mustafa amcan, o arazi itilafı yüzünden kurşunlandığında, yer yerinden oynadı buralarda bilirsin. Ölüyor sandık, ağıtçı kadınlara varıncaya kadar getirildi. Seyhan, tesadüf bu ya, okulu tatil olmuş, Ankara'dan gelmişti. O hay huy içinde tek damla yaş akmadı kızın gözlelerinden. Canım sıkıldı, bir köşeye çekip sordum niye ağlamadığını. Amcamı tanımıyorum ki baba, onu tanımadığım için çok fazla üzülemiyorum, dedi. Haklıydı çocuk. Daha o yaşta yitip gitmişti aramızdan... Köklü ağaç, dalıyla gürler Gülsüm. Çocuklarımın ne kökleri ne dalları kaldı gürlenecek.

- GÜLSÜM O kadar da değil baba. Bu senin için böyle.
- KEMAL Demek benim için böyle?
- GÜLSÜM Yaşadığın yerden dünyaya baktığın zaman böyle bu.
- DOĞAN BEY Siz, yaşadığınız yerden dünyaya baktığınızda yalnızlıktan başka ne görüyorsunuz?
- GÜLSÜM İlk başlarda evet, yalnızlık çekiyordum kendi adıma. Özellikle Selvi'nin babasıyla ayrıldığımızda. Sonra yıllar geçti, alıştım buna.
- DOĞAN BEY Bir şeyi hiç yaşamamak başkadır, ona alışmak başka... Sonra ilk göz ağrım torunumu da yolladın ta Amerikalara... Bunu da hiç anlamadım ya.
- GÜLSÜM İşte fark burada baba, büyük kentte bütün bunları oturup düşünmeye, anlamaya vakit yok. Zaman su gibi akıp gidiyor, sen de beraber.
- DOĞAN BEY Yaşamıyorsun yani.
- GÜLSÜM Çizerken, boyarken yaşıyorum, diyelim.
- DOĞAN BEY Oyun oynuyorsun, yaşamıyorsun sen. Kağıt üstünde, bez üstünde yaşanmaz... Uzağa gitme, şu köpeğe iyi bak, görürsün. O yaşıyor. Suya, toprağa, göğe değererek yaşıyor, o. Sen çoktan unuttun bunu... (iç geçirir)
- GÜLSÜM Peki, bunca yıldan sonra bana ne öneriyorsun baba?
- DOĞAN BEY Neyse, gelelim Kemal'e. O, lafını ettiğin sandalyelerde Kemal nasıl oturuyor? Söyle bakalım.
- GÜLSÜM Kemal'in yaşadıkları hepimizden çok daha zordu baba. Hala da öyle. O hala iki sandalyenin arasında oturuyor... Aslında durumunun farkında, ama yapabileceği bir şey yok.
- DOĞAN BEY (öfkeli) Neden yapamıyormuş efendim!.. Sizler ne yaptysanız o da yapсын aynı-

ni. Kim tutuyor ki onu. Çekip gitsin sizler gibi... Gece sabaha kadar mum ışığında bunları anlattı sana değil mi? Şikayetlendi durdu sabaha kadar.

- GÜLSÜM Hayır.
- DOĞAN BEY Boş versene, ben tanırım oğlumu.
- GÜLSÜM Çok yorulmuş Kemal.
- DOĞAN BEY Ne yapmış da yorulmuş? Taş mı taşımış. Taşıtmayı bile beceremedi senin kardeşin. Baş olamadı şu çiftlikteki bunca adama. Hala, hepsi benim gözümün içine bakıyor. Hepsi bir işaretime bakıyor benim.
- GÜLSÜM Böyle bir ağalık istemedi o.
- DOĞAN BEY O zaman niye döndü buraya. Çağıranı mı oldu kendini... Kalsaydı devlet memurluğunda. Matematik öğretseydi çocuklara.
- GÜLSÜM Senin için, annem için döndü.
- DOĞAN BEY Hayır efendim, ekmeğelden su gölden yaşamak için döndü. Her şeyi mahvetmek için döndü.
- GÜLSÜM Mahvetmek mi?
- DOĞAN BEY Yaz gecelerinde ırmağın kıyısında içki içip pamuk işçisiyle yarenlik etmek için döndü.
- GÜLSÜM Ne olmuş içmişse.
- DOĞAN BEY Sabah ezanı kalktığımda bir tane işçi bulamadım kuzeydeki tarlada. Hepsi leş gibi serilmiş uyuyordu, yazının yüzünde. Sarı sıcak basınca uyandılar ancak.
- GÜLSÜM Elçi yok muydu?
- DOĞAN BEY En çok o içmiş.
- GÜLSÜM Ne oldu sonra.
- DOĞAN BEY Ne olacak, elime ayağıma düştüler ama kestim işlerini. Yevmiyelerini verip savuşturdum hepsini.
- GÜLSÜM Kemal?
- DOĞAN BEY Yeni işçi bulup getirsin diye, Doğu'ya gönderdim onu. Üç gün tarlada kaldı pamuk.

- GÜLSÜM Canım kardeşim benim.
- DOĞAN BEY Aynı annen gibi konuştun. O da hep böyle korudu oğlunu... İşte asıl düğüm de burada. Büyümedi oğlan, büyümedi. İyi ki inat ettin, açmıyorsun o odayı. Bir aç da bak, beş vakit çıkmaz kardeşin o odadan.
- GÜLSÜM (sıkılmış) Artık çiftliğe dönelim baba...
- DOĞAN BEY (söylenir) Böyle ağalık istemiyormuş beyim ha!... Gidelim.
- GÜLSÜM Koca'yı almayacak mıyız?
- DOĞAN BEY Nereye kayboldu bu köpek? Az evvel geçtiğini gördüm bu yamaca. İleride oynayıp duruyordu. Lafa daldık, fırsat bildi uyanık.
- GÜLSÜM (iç ses) Başka bir yerde toprağa, suya, göğe değişirdir belki de..
- DOĞAN BEY Sen önden git... Su yükselmiş, pek deli akıyor. Burgaçlar tehlikeli. Ne olur ne olmaz. Koca'yı bulup yetiştirim sana... (uzaklaşarak) Kocaaa!.. Kocaaa!.. Nereye gittin Yezit!..

EFEKT: Irmağın sesi öne çıkar... Doğadan sesler...Kuru yapraklar üstünde adım sesi... Uzaktan köpek havlaması...

GEÇİŞ MÜZİĞİ

Dört nala koşan bir atın nal sesi...

- GÜLSÜM (coşkulu iç ses) Daha hızlı!.. Daha hızlı, oğlum!.. Haydi, rüzgar bile yetişmeli bize. Hatırlat bana çocukluğumu, ilk gençliğimi... Anılarımı diriltmeme yardım et. Uzaklara ta uzaklara götür beni. Ovayı, deli Ceyhan'ı geç. Tepeleri aş; mor dağların eteklerine, çocukluğumda gittiğim kekik kokulu Türkmen köyelerine ulaştır beni. Davulların gümbür gümbür vurduğu düğünlerde, al gelinlikli, elleri kınalı gelinlerin dönüşüyle övünen meydanlara ulaştır... Sin sin ateşlerinin yalazıyla ay-

KÖKLER

dınlansın yüzüm. Dut ağacına yanlamış köy delikanlılarının bozlakları değsin kulağıma. Sarı sığağın içinden göğe doğru yüksel. Elma kokulu, çam kokulu yaylalarıma çıkar beni. Sonra suyu en soğuk pınarın başında dur. Dur ki su yıkasın, tazelsesin içimi...

EFEKT: Şahlanarak duran atın kişnemesi...

KISA MÜZİK

Yaklaşan ve duran bir aracın motor sesi... Açılıp kapanan kapılar... Yaklaşan adım sesleriyle birlikte...

KEMAL Gülsüm!..
ZELİŞ Gülsüm abla çardağın altında uyumuş Kemal amca... Gülsüm ablaaa!..
KEMAL Yorulmuş da uyumuş Zeliş, ne güzel uyuyor bak... Yağız da çok terlemiş.
ZELİŞ A a a, Gülsüm abla atın eğerini çıkarmış.
KEMAL Eğeri başına yastık yapmış da ondan.

EFEKT: Atın kişnemesi... Alttan alta rüzgar sesi...

ZELİŞ Gülsüm abla ata binmeyi nasıl öğrendi?
KEMAL Senin gibi küçücük bir kızken öğrendi.
ZELİŞ Yağız'a mı binip öğrendi.
KEMAL Yağız'ın annesinden öğrendi. Kible' den.
ZELİŞ Kible, ahırdaki atların içinde mi?
KEMAL Yok, gitti o...
ZELİŞ Nereye gitti ki?
KEMAL Uzaklara, çok uzaklara... Biri ahırın kapısını açık bırakmış bir gün, Kible ok gibi fırlamış kapıdan uçup gitmiş, gözden kaybolmuş. Çok aramışlar onu, bulamamışlar. Bir daha da dönmemiş Kible.
ZELİŞ Yağız yalnız mı kalmış? ... Sen niye aramadın Kible'yi?
KEMAL Ben çiftlikte değildim o zaman. Olsaydım, arardım.

- ZELİŞ Bulurdun onu sen.
 KEMAL Bilmiyorum...
 ZELİŞ Ben biliyorum ata binmeyi değil mi Kemal amca?
 KEMAL Çok güzel biniyorsun hem... Haydi uyan-
 dır artık Gülsüm'ü Zeliş. Güneş batmak
 üzere. Rüzgar da çıktı; üşümesin.
 ZELİŞ Bak uyandı bile.
 GÜLSÜM Kemal!.. Zeliş!..
 KEMAL (güleç) Tadını çıkarıyorsun ha.. Geciktin,
 seni aramaya çıktık.
 ZELİŞ Geciktin diye Ağa sana kızarsa...
 KEMAL (gülerek) Görüyor musun Gülsüm. Denk-
 lem bu kadar basit: Ağa, eşittir, öfke. Ço-
 cuk bile öğrendi, sen öğrenemedin.
 GÜLSÜM Nasıl gülebiliyorsun buna?
 KEMAL Buna alışmak denir... Haydi kalk, gidelim
 artık. Sen arabayı al. Atı ben getiririm.
 GÜLSÜM Ben de ata bineyim mi Kemal Amca?
 KEMAL Olmaz Zeliş. Sen doğru cipe, Gülsüm ab-
 lanın yanına.

*EFEKT: Araçta açılıp kapanan kapıların sesi... Hareket eden mo-
 tor sesi... At kişnemesi...*

GEÇİŞ MÜZİĞİ

*Dışarıda uçuşarak esen rüzgar...Yemek masasından değişik
 sesler...*

- DOĞAN BEY Gülsüm gelmiyor mu? Başlayalım artık.
 İyice alafranga olduk, saat akşamın 8'i
 oldu yahu. (uzağa seslenir) Raziye, çağı-
 rın Gülsümü de yiyelim şu yemeği artık!
 KEMAL Şimdi gelir baba.
 DOĞAN BEY (memnun) Eğere başını dayayıp uyu-
 muş kalmış eski çardakta ha... İyi,
 iyi... (güler) At resmi, eğer resmi yap-
 maktan iyidir. Gerçeğin kendisidir.

*EFEKT: Tahta zeminde yaklaşan aceleci adımlar... Çekilen san-
 dalye...*

KÖKLER

DOĞAN BEY Nerede kaldınız Gülsüm hanım?
GÜLSÜM (neşeli) Özür dilerim beyler, beklettim sizi... Of of, mis gibi kokuyor yemekler... (uzağa seslenir) Eline sağlık Raziye teyze!
RAZİYE (uzaktan şiveli) Afiyet olsun Gülsüm.

EFEKT: Konuşmalar boyunca yemek masasından değişik sesler... Fonda zaman zaman çakan şimşeklerin uzaktan sesi... Uzaktan gök gürültüsü...

DOĞAN BEY (neşeli) Gülsüm, aç bakalım karavananın kapağını neler yapmış Raziye bu akşam.
KEMAL Dur, elini yakarsın, ben açayım Gülsüm.
GÜLSÜM Bir dilek dileseydim keşke. Hissetmişim gibi, bütün gün gözümün önünde döndü durdu bu yemek. Döğme pilavı üstünde babaannemin soğanlı hindi dolması. Mmm, hem de tereyağlı... (çoşkulu) Sonra, salata, ayran ve yufka ekme.
DOĞAN BEY E e e, Raziye bu. Babaannen yetiştirdi onu. Göksun'nun bir köyünden, babamın hisimlerinden birinin kızıydı. Çiftliğe getirdiklerinde Zeliş gibi bir şeydi. Hepimiz çocuktuk ya o zaman. Anamın odasında yatar, sırtını tepelerdi. Bir gece bir kalktım ki, anamın üstünde beyaz bir post, Raziye' de postun üstünde bir yukarı bir aşağı... (gülüşmeler)
GÜLSÜM Ben de az tepelemedim. Yakaladığı yerde çıkarırdı sırtına.
DOĞAN BEY (ciddileşir) Ne o, yüzün niye asık Kemal?
KEMAL Yok bir şey baba.
DOĞAN BEY İşte bu Raziye, o Raziye.
GÜLSÜM Annem severdi onu, çok hatırını sayardı. Oğlu Hasan Almanya' ya gittiğinde, günlerce avuttu Raziye teyzeyi. Sahi, Hasan nerelerde şimdi baba?
DOĞAN BEY Hayırsız çıktı oğlan. Babası ölünce Raziye evlendi diye ne aradı, ne sordu anasını. O koca da kadına yar olmadı, çekti gitti ya... Amma işinde hırslı, becerik-

li çıktı Hasan. Çok zengin olmuş diyorlar. Selim amcanın arazisine kurulacak fabrikanın ortaklarındanmış. Almanya'dan döneli hiç görüşmedik. Haberleri geliyor; Züğünoğlu Hacı Ağa'nın bütün topraklarını satın alacağım diye iri iri konuşuyormuş etrafta. Neyine güveniyorsa... Denize, nanköre bak. Ekmeğimizin tuzu yok, anla işte.

GÜLSÜM

Zavallı Raziye teyze.

DOĞAN BEY

Çok acınıyor kadın... Babaanneniz de, anneniz de çok kıymetliydi yanında. Sevgi gelin der, başka bir şey demezdi. Analar gitti, Raziye ana oldu hepimize.

GÜLSÜM

Yaptığı içli köfteleri otobüse verip az mı yolladınız Ankara'ya. Geldiğimden beri ısrar ediyorum, bir türlü gelip oturmuyor sofraya bizimle.

DOĞAN BEY

Oturmaz... Nasıl alıştıysa öyle.

GÜLSÜM

Neyin var Kemal? Bir şey mi oldu?

EFEKT: Cep telefonu çalar...

KEMAL

Alooo... Efendim?.. Ben, Kemal... Evet, telefon bekliyordum... (öfkeli) Evet, bir haftadır biçerdöver bekliyorum mısır için kardeşim. Kaparo verip sıraya da girdik... Evet... Gün kesip, söz veriyorsunuz, sonra telefon edip tarihi ileri atıyorsunuz yine. Olmayacaksa olmaz deyin, biz de bakalım başımızın çaresine... Eski ağıtımızı ağlayıp, eski makine kiralayalım... Oldu, tamam aham, yetkiliniz kim sizin?.. Tamam, ver numarayı...

EFEKT

KISA MÜZİK

Kısa bir süre rüzgar uğuldayarak eser... Çakan şimşekler, gök gürültüsü daha yakında... Dış sesler konuşmalar boyunca fonda...

KÖKLER

KEMAL (telefonla konuşur) Tamam kardeşim... Demek başımızın çaresine bakacağız... Ne diyeyim yani şimdi ben size, tarlada kaldı mısır... Niye ayıp oluyormuş?.. Ne yakınlığı kardeşim, tanımıyorum ben sizi... Kim? Kim dediniz? Hasan? Kuşçuoğlu Hasan mı?.. (şaşkın) Kuşçuoğlu Hasan! Almanyalı!..

EFEKT

KISA MÜZİK

Önceki sahnedeki dış sesler bir süre daha şiddetli, çok daha yakında... Şiddetle yağın yağmurun gürültüsü... Sesler bir süre sonra fonda...

DOĞAN BEY (öfkeden köpürmüş) Kuşçuoğlu Hasan ha!...İşte buna tam da faka basmak denir!... Biz onu konuşup lafazanlık ederken, adam çalışıp gece vakti puslu kurarmış bize baksana. Raziye oğlan değil şeytan doğurmuş meğer!..

GÜLSÜM (endişeli) Yavaş baba... Kahrolur kadın.
DOĞAN BEY Ben sana öğretemedim toprağın, havanın kokusunu almayı Kemal! Bir türlü öğretemedim zamanında davranmayı!.. İlim, bilim, matematik sökmez toprağın yasasını çözmeye. Zamanını ölçmeye yetmez... İşte böyle olur... Gitti elli dönüm mısır!..

KEMAL (öfkeli) Yetti artık baba!..

DOĞAN BEY (öfkeli) Bir de karşı geliyorsun öyle mi?

KEMAL Yirmi yıldır uğraşıp duruyorum, elimden gelen bu!..

DOĞAN BEY Elinden gelen buymuş!.. Beceriksizin tekiyim demiyor da!..

KEMAL Bırak baba!.. Bırak Allah aşkına!..

EFEKT: Sertçe çekilen sandalye; gürültüyle uzaklaşın, merdiven inen, kararlı adım sesi...

GÜLSÜM Kemal!
DOĞAN BEY Bırak gitsin!... Sıkıştı mı yiğitlenir böyle!...

EFEKT: Kemal'in ardından koşan adım sesi... İleride gürültüyle açılan kapı... Dışarıdan rüzgarın uğultusu, yağmurun, gök gürültüsünün sesleri içeri dolar bir an... Kapı şiddetle kapanır... Sesler uzaktan...

KISA MÜZİK

Şiddetli Rüzgar, yağmur, gök gürültüsü altında koşan, izleyen yaklaşan karışık adım sesleri... Uzaktan köpek havlaması... At kişnemesi... Fiziksel koşulların güçlüğünü yansıtan konuşmalar...

GÜLSÜM (ardından boğuk) Kemaaaaal!
KEMAL (uzaklaşarak boğuk) Gelme Gülsüm!..
Eve dön sen!...
GÜLSÜM Kemaaaal!..
ALİ (yakında telaşlı) N'oldu Gülsüm abla!
GÜLSÜM Babamla Kemal, atıştılar yine. Gidiyor Kemal Ali, durdur onu.
ALİ (şiveli) Sen eve dön Gülsüm abla, ıslanma.
ZELİŞ (iyice uzaktan) Babaaa!... Babaaa!..
ALİ (uzağa) Geliyorum, içeri gir Zeliş!..
GÜLSÜM (ağlamaklı) Ne olacak böyle Ali?... Şaşırtıp kaldım...

EFEKT: Uzakta bir aracın motor sesiyle birlikte ani bir kalkış... Keskin bir fren ve patinaj sesiyle uzaklaşan araç...

GÜLSÜM (telaşlı) Gidiyor işte.
ALİ Merak etme Gülsüm abla. Daha evvel de kaç kere oldu böyle. Döner gelir Kemal abim. Haydi eve dön sen.

EFEKT

GEÇİŞ MÜZİĞİ

Bir süre duvar saatinin tiktakları... Sonra birkaç kez gecenin sonunu bildiren gong sesi... Usul usul yaklaşarak bir merdiveni çıkan yorgun adım sesleri... Adımlar bir an tereddüt geçirip aniden durur...

KÖKLER

GÜLSÜM (içeriden) Kemal!
KEMAL ...
GÜLSÜM Kemal..
KEMAL (alçak) Efendim.
GÜLSÜM İçeri gel.
KEMAL (tereddütlü) Ben...
GÜLSÜM (oynar) E e e... Abartma, gel içeri de kapat kapıyı.

EFEKT: Tereddütle yaklaşan adım sesi... Kapanan kapı...

KEMAL Neden karanlıkta oturuyorsun?
GÜLSÜM Böyle iyi... Avludaki lambanın ışığı vuruyor biraz.
KEMAL İyi.
GÜLSÜM (titrek bir sesle) Canım benim... Dur bakayım, ağlıyor musun yoksa?
KEMAL Sen ağlamıyor musun?
GÜLSÜM Ağlıyorum, ama çoğu pişmanlıktan. Kırk yedi yaşımda, kendimi yeni tanıyorum sanki. Bu odayı kapamakla, ne bencillik etmişim meğer. Boş yere acı çektirdim sana. Kendimi savunmak için söylediğimi sanma, ama o kadar mutsuz bir kadındı ki annem. Çiftlikte yaşadığım sürece mutsuzluğuna, mutsuz anlarına öyle çok tanık oldum ki. Hiç değilse göçüp gittikten sonra ardında bıraktıklarına, anlarına değmesin istedim buranın havası. Annemi korumak istedim. Bunu yaparken seni hiç düşünmedim, affet beni. O senin de annendi...
KEMAL Bana öyle geliyor ki, herkes kendi açısından haklı... Babam bile.
GÜLSÜM (hafif şaşkın) Akşam yaşananlardan sonra, söyleyebiliyorsun bunu.
KEMAL Bilmiyorum... İçimden bir ses ona hak veriyor.
GÜLSÜM Öyle mi dersin? (ağlar) Öyle olsun istedim, çünkü babamı çok severdim, ona çok düşkündüm ben. O da bana... Baba-

ma yakın olan her şeyi, herkesi çok se-verdim. Baba annemi, dedemi, amcala-rımı, onların çocuklarını... Baba annem-le koyun koyuna yattığım geceler, doya doya koklardım onu. Aynı babam gibi ko-kardı... Anlıyor musun, onların hepsini çok sevdim ben... Onları bu kadar sev-mekten suçluluk duyardım. Çünkü an-nem hep şikayet ederdi. Çok kaba olduk-larını, onlardan uzak durmamız gerektiği-ni söylerdi. Kaba ve görgüsüz... Bunları hatırlıyor musun Kemal?..

KEMAL
GÜLSÜM

Evet.
Bense onları sevmekten kendimi aliko-yamazdım. Ve hep, hep anneme ihanet ettiğim duygusuna kapılırdım. Bana öf-keli olduğu zamanlarda, neden ne olur-sa olsun; onlara düşkünlüğümü anladığı-nı, bildiğini; bu yüzden bana öfkeyle yak-laştığını sanırdım. Sanki onların suç orta-ğydım... Hatırlar mısın? Bir bayram gü-nüydü, daha okula bile başlamamıştık. Annemin bize özenle hazırlattığı bayram-lıklarımızı giymiş, dedemlerin kasabada-ki konağına, sabah erkenden el öpmeye çıkmıştık. Öteki çocuklarla beraber. Elle-rini öptükten, sonra baba annem diğerle-rini dışarı yolladı. Dedem, baba annem sen ve ben kaldık odada.

KEMAL
GÜLSÜM

Hatırlıyor gibiyim...
(sürdürür) Baba annem bana, “Yaklaş, şöyle önüme gel Gülsüm.” dedi, birden eteğimin ucunu kat yerinden tuttuğu gibi tümüyle söktü. Her yanından saçak sa-çak iplikler sarkan elbisemle öylece kal-dım. Sonra da “Git, anana söyle; Hacı-eli Ağa'nın torunu bu kadar kısa etek giye-mez, diyor baba annem, de.” dedi bana. Seninle el ele tutuşup ağlayarak odadan çıktık. Sofada bekleyen çocuklar katıla

KÖKLER

katıla güldüler bize. Eve geldiğimizdeyse,
annemle babam...

EFEKT

KISA MÜZİK- FLASH BACK

- SEVGİ (öfkeli) Bir daha çıkmayacaklar o konağa anlıyor musun beni! Kesinlikle çıkmayacaklar! İstedğim gibi giydiririm çocuklarımı, karışamazlar. Şunların haline bak, nasıl korkmuş zavallı yavrularım. (ağlar)
- DOĞAN BEY Sesini yükselterek sen daha çok korkutuyorsun çocukları, baksana... (alttan alır) Sevgi, haklısın, ne diyeyim... N'olur biraz anlayışlı, idareci olsan. Anama, babama nasıl derim, benim çocuklarıma karışmayın diye.
- SEVGİ Anaya, babaya saygı elbette Doğan. Buna bir diyeceğim yok. Ama onlara birisi nerede durup, ileri gitmemeleri gerektiğini bir şekilde öğretmeli.
- DOĞAN BEY Bunu ben yapamam Sevgi. Öğretmen sensin, öğret de görelim.
- SEVGİ Öğreteceğim tabii. Yaşlı genç demeden tek tek eğiteceğim bu aşireti. Sen de göreceksin.
- DOĞAN BEY (uzaklaşırken) Öğret, öğretebiliyorsan; sonra konuşalım!

EFEKT: Uzaklaşan adımlar... Aniden açılıp çarparak kapanan bir kapı...

KISA MÜZİK

- KEMAL Gülsüm?
- GÜLSÜM Evet... (daha dingin) İyiyim...
- KEMAL Üşüyorsun sen. Şömineyi yakmamı ister misin?
- GÜLSÜM İyi olur.
- KEMAL Şu battaniyeyi de koyalım sırtına... Ben şimdi dönerim. Yakacak bir şeyler getireyim.

EFEKT

KISA MÜZİK

Şöminede bir süre çıtırdayarak yanan ateşin sesi...

GÜLSÜM Biliyor musun, aslında annem ile baba annem arasındaki çatışma sıradan bir gelin kaynana arasındakinden çok farklıydı. Birbirlerine bir kere bile kötü söz söylemediler.

KEMAL Biliyorum... Onların gizli savaşının babamla da hiçbir ilgisi yoktu. İki kadın olarak içine doğdukları kültürler o kadar farklıydı ki. Bu yüzden çıkıyordu sürtüşmeler. Ortak hiçbir yanları yoktu çünkü. Tek benzerlikleri kadın, ana oluşlarıydı.

GÜLSÜM Bundan çok söz ederdi annem. Yıllarca, en azından bu noktada uzlaşmayı denediğini söylerdi.

KEMAL Uzlaşamazlardı Gülsüm. Annemin çözemediği, kabullenmediği de buydu. İki si de güçlü kadınlardı... Baba annem için annem onun egemenlik alanına dışarıdan gelen bir tehditti. Diğer amcaların, gelinlerin sevip saygı duyduğu, her konuda akıl danıştığı, okumuş, modern bir kadındı. Çok güzel, çok genç bir kadındı. Giyimiyle, kuşamıyla, oturup kalkışıyla her şeyiyle fethetmişti herkesi.

GÜLSÜM Canım annem benim. Prenses gibiydi.

KEMAL (gülümser) Ama babam prens değildi. Yalnızca zengin bir ağanın bir prensesi seven oğluydu. Onu mutlu etmek için elinden gelen tek şey buydu. Peki bu prensese yetiyor muydu?... İlk gençlik yıllarımdaydı, yayladaydık. Herkes odasına çekilmiş derin bir uykuya dalmıştı. Ben uyuyamıyordum bir türlü. Bir ara bitişik odadan annemle babamın seslerini işittim, konuşuyorlardı. Tahta duvarlar konuşmaları kolayca ulaştırıyordu bana...

KÖKLER

EFEKT

KISA MÜZİK-FLASH BACK

- DOĞAN BEY: İstersen, ışığı artık kapat da uyuyalım
Sevgi.
- SEVGİ (dalgın) Bitiyor, birkaç sayfam kaldı.
- DOĞAN BEY Ne okuyorsun?
- SEVGİ Bir roman...Tutunamayanlar.
- DOĞAN BEY Yazarı kim?
- SEVGİ Oğuz Atay isimli bir genç. TRT ödülünü kazanmış bu romanla.
- DOĞAN BEY (ironik) Çok beğendiğin bu yazar ne anlatıyor?
- SEVGİ Ne anlatmıyor ki?.. Sizleri değil, bizleri anlatıyor aslında.
- DOĞAN BEY Siz kim, biz kim oluyoruz?
- SEVGİ (neşeli) Biz, şehirli küçük burjuvalar... (kı-kırdayarak güler) Siz, toprak insanları. Her çağda, her şeyinizle bizden çok daha saf, temiz kaldınız... Güldüğüme bakma, çok ciddiym... İçimi acıttı bu yazar benim. İncecik, acı bir alay var anlatımında. Bak, son bölümden, Turgut Özben'nin mektubundan bir bölüm okuyayım sana.
- DOĞAN BEY Uzun mu?
- SEVGİ Dinle, çok hoş... (ironik okur) "Turgut Özben: Babası kral olduğu için kral sarayında dünyaya geldi. Saray adamları ve özel öğretmenlerin etkisiyle halktan ve onun meselelerinden uzak yetiştirildi. Sarayın çevresine dilenciler yaklaştırılmadığı için fakirliği bilmedi. Sarayda özel olarak ilkokulu bitirdikten sonra, halk çocuklarının gittiği -seçme halk çocukları demek istiyoruz- "Gürbüz Çocuklar Ortaokulu'na gönderilerek, hayat şartlarını öğrenmesi için çaba harlandı. Kaptan Grant'ın Çocukları ve İki Sene Mektep Tatili'ni okuyarak becerikli ve atılgan çocukların maceralarını öğrendi..." Doğan?..

DOĞAN BEY (anlaşılmaz sözler)
 SEVGİ Doğan, uyudun mu? Dinlemedin mi?
 DOĞAN BEY (uykulu) Dinledim... Ya, çok uykum var
 Sevgi... Sen, sonra anlatırsın bana bu
 genci ha?.. Bu, bu roman...

*EFEKT**KISA MÜZİK**Şöminedeki ateşten çıtırtilar... Gülüşmeler...*

GÜLSÜM (gülerek) Şaka gibi.
 KEMAL Aslında babam da az çekmemiş hani.
 GÜLSÜM Çekmemiş... (muzip) Sen Kaptan Grant'ın
 Çocukları'nı okudun mu bakiiim?
 KEMAL Okumaz mıyım?
 GÜLSÜM Ben de... Ya İki Sene Mektep Tatili'ni.
 KEMAL Hem de onuncu yaş günümde hediye et-
 mişti annem. Üç kere okudum hem. (iro-
 nik) Okudum ama becerikli, atılgan, gür-
 büz bir çocuk olamadım. Babam öyle di-
 yor ya... (birlikte gülerler)
 GÜLSÜM Sizler, bizler ayrımında yanılmış annem.
 Bir üçüncü grup var, onu düşünememiş.
 KEMAL Onlar kim?
 GÜLSÜM Hani iki sandalyenin ortasındakiler... Bü-
 yük kente ulaşamadan, küçücük birer
 çocukken ortada kalanlar, tutunamayan-
 lar... Sen ve ben...
 KEMAL (güler) İki Sene Mektep Tatili'ni Binbir
 Gece Masalları'yla birlikte okuyanlar.
 GÜLSÜM (güler) Evde, Kaptan Grand'ın
 Çocukları'nı okuyup, baba annenin dizin-
 de sallana sallana Yunus'tan ilahiler ez-
 berleyenler. Vah, bize!...
 KEMAL Şaka bir yana, senin öykün üzerinden
 düşünürsek, Oğuz Atay haklı mıydı?
 GÜLSÜM Hem de çok.
 KEMAL Peki, benim öyküm üzerinden düşünür-
 sek?
 GÜLSÜM Bilmiyorum, bunu en iyi sen bilirsin.

KÖKLER

KEMAL Önce romanı okumam gerek.
GÜLSÜM Annemin kitapları arasında vardı.
KEMAL Bakarım...
GÜLSÜM (ES) Odaya girdiğinden beri çevrene hiç bakmadın.
KEMAL Öyle mi? Farkında değilim.
GÜLSÜM Hava aydınlanıyor... Odaya bir göz atalım mı?
KEMAL Nasıl istersen.

EFEKT

KISA MÜZİK

*Dışardan günün ilk ışıklarıyla uyanan çiftlikten değişik sesler...
Kuş civıltıları, bir horozun ötüşü vb... Odada ara ara durup gezen ayak sesleri...*

KEMAL Her şey bıraktığı gibi öylece duruyor.
GÜLSÜM Tozlanmış biraz... Raziye teyze yarın temizletsin odayı. Pencereleri açsana Kemal, içeri hava girsin.
EFEKT Açılan pencere sesi...
KEMAL Dün geceki kıyametten eser yok... Ne rüzgar, ne yağmur... Birazdan güneş bile çıkabilir ama hala soğuk... Bak, dikiş makinesini kullanmış, açık bırakmış...
GÜLSÜM Pencerenin önündeki masa da bıraktığı gibi kalmış... Ne severdi bu köşeyi. Burada otururken canlanıyor gözümde hep. Yerinden hiç kalkmadan, Çukurova'da mevsimlerin ardı ardına değişmesini seyretmiş gibi.
KEMAL Onun mevsimi bahardı.
GÜLSÜM Masada bir çay fincanı, son okuduğu gazeteler, dergiler... Bir yazı kesmiş gazeteden, makas da üzerinde... Dur bakayım... "Sigaranın Kalp Hastalıklarına Etkisi"... Ah, sigarayı bıraktığımı bilse ne çok sevinirdi...

EFEKT: Açılıp karıştırılan bir dolaptan sesler...

- KEMAL (az uzakta) Burada bir ud var!.. Bir de nota kitabı... Bunu ilk kez görüyorum, kimin bu?
- GÜLSÜM Tahmin et kimin.
- KEMAL Senin mi yoksa?
- GÜLSÜM Babamın.
- KEMAL (şaşkın) Babamın mı? Bu bir silah olsa tamam da. Babam ve ud!...
- GÜLSÜM Anneme eşlik etmek istemiş bir zaman.
- KEMAL Çok şaşırdım... İki silah olacaktı. Bir mavzer, bir de Rus malı Cra, tüfek. Bakımdan getirip anneme vermiştim, onları bir daha görmedim.
- GÜLSÜM Merak etme, onlar da burada. (ironik) Silahların yerini kız çocuklar bilir.Çünkü erkek çocuklar silahlarla oynamaya bayılırlar. Anneler bu yüzden silahları en gizli köşelere saklarlar. Çok gerekmedikçe ortaya çıkarmazlar... Bak, orda olmalı, konsolun en alt çekmecesinde, geride. Annem üzerine bir bohça koyardı hep.

EFEKT: Konsolun çekilen çekmecesinin sesi...

- KEMAL Silah filan yok burada.
- GÜLSÜM İyi bak, ordadır.
- KEMAL Yok.
- GÜLSÜM Dur, ben bakayım... (ES) İşte burada ikisi de. Şu bohçanın altında... Al...

EFEKT: Çıkarılan silahların sesleri... Kemal'in uzaklaşan ileride duran adım sesi... Uzakta kontrol edilen silahlardan sesler...

- KEMAL (uzakta kendine) Bu dedemin meşhur mavzeri işte.
- GÜLSÜM (uzağa) Aman dikkat et dolu olabilir...
- KEMAL Merak etme kontrol ediyorum.

KÖKLER

EFEKT: Kontrol edilen silahlardan gelen sesler, Sevgi'nin mektubunun sonuna kadar fonda sürer...

GÜLSÜM (iç sesi) Bu da anneciğimin atlas çeyiz bohçası... Bakalım içine neler koymuş... Çin iğnesi işlemeleri yarım kalmış yastıklar... Annemin yarım kalan hayatı gibi... İğneleri bile üstünde duruyor... Birkaç aile resmi... Bir de küçük mektup zarfı... (zarfı açar hafif heyecanlı) 30 Kasım 2003... Bir yıl önce yazmış... (okur)...

SEVGİ (EKO) “Canım kızım, arkadaşım, sırdaşım, merhaba... Bu mektubu ilk kez senin açacağını biliyorum, onun için sana yazdım. Kemal’e, Seyhan’a, babana okuyup okumayacağına sen karar verirsin. Artık sona yaklaştığımı hissettiğim şu günlerde, zamanı geriye çevirip, bütün yaşadıklarımı gözden geçirdiğimde, hiç de o kadar mutsuz bir kadın olmadığımı fark ediyorum. Hatta mutlu olmak için ne çok imkana sahip olduğumu şimdi anlayabiliyorum. En azından benim hayat hikayemin romanlara, oyunlara konu olacak keskinlikte bir kırılma noktasının hiç olmadığını fark ediyorum. Her insanın yaşayabileceği bir hayatın koşullarını, biraz abartarak yaşadım. Bu bana sıra dışı olma duygusu gibi bir lüks de sağladı aslında, bir oyuna dönüştü zamanla. Sizler, çocuklarım çok örselendiniz. Bunun için sizlerden özür diliyorum...Babanın hep söylediği gibi, telaş etmemek, biraz geniş, dingin bakabilmek gerekiyor hayata... O, öyle bakıyordu, öyle yaşıyordu. Zamanla yarışmak gibi bir derdi yoktu . Kurgusal bir zamanı değil, doğanın zamanını izliyordu çünkü. İçine doğduğu geniş top raklar gibi, engin bir yüreği vardı evliliği-

mizin başlangıcında. Ben onu çok, o beni biraz değiştirdi. Ben ondan serin kanlılığı öğrenirken, o benden, iyi bir öğrenci olarak öfkeyi öğrendi. Uzun yaşayacağını hissediyorum. Zamanla eski haline döneceğinden eminim. Hep böyle olmaz mı? Kemal'e söyle, biraz sabretsin, babasını bu dönüşümden sonra izlesin. Ondan öğreneceği daha çok şey var... Hepinizi çok seviyorum...
Hoşça kal... Annen..."

EFEKT
FİNAL MÜZİĞİ

